

**NATURA: TRECUT,
PREZENT, VIITOR
SAU
COMOARA FĂRĂ DE
PREȚ A PĂMÂNTULUI
MOLDAV**

*Alecu RENIȚĂ,
președintele Mișcării Ecologice
din Moldova*

It is finished scientific and editorial prolonged work – 8 fundamentals volumes collected under the title “The vegetable and animals world of Moldova”, books thought and written by Moldovan scientists at the request of Minister of Ecology and Natural Recourses and of Academy of Sciences. In these books in a scientific language, but accessible for a large audience, the entire universe that constituted the biodiversity of Moldavian earth is described.

Ar fi mult de povestit cum în anii ’80 din secolul trecut sau acum un sfert de veac, pe malurile Nistrului sau ale Răutului, pe străzile Chișinăului sau pe hudițile prăfuite din satele de la sudul sau nordul Moldovei, un grup de tineri visători nu încetau să viseze în public cu voce tare, povestindu-le oamenilor despre durerile naturii și despre necesitatea de a vindeca rănile pământului natal prin informație, educație, învățatură și carte. De la tribune improvizate, în școli sau universități, iar adeseori direct pe miriștile scaldate în soare, în mijlocul oamenilor care creșteau pâinea, vocea acelor tineri visători răsună convingător, fiindcă ei vorbeau sincer că numai prin Carte societatea își va schimba mentalitatea și atitudinea față de mediul înconjurător și față de patrimoniul nostru natural și spiritual.

În acei ani atât de apropiați și îndepărtați de noi, când miza cea mare se punea pe ecologia spiritului, s-a aruncat un buchet mare de idei, năstrușnice pe atunci, ca elaborarea unei Enciclopedii de mediu în 5 volume, editarea unor colecții de cărți popular-științifice despre flora și fauna Moldovei, despre bo-

gățiile naturale și rezervațiile peisagistice din republică, despre monumentele naturii, mediul geografic și resursele cu care a înzestrat Dumnezeu pământul Moldovei, se făceau pledoarii înfocate pentru o carte de publicistică verde și editarea neîntârziată a unui dicționar de termeni ecologici în limba română.

În anul 1988, cu piedici de neimaginat astăzi, apare „Avertisment ecologic”, prima carte de ecologie combativă pe înțelesul tuturor, carte a cărei tiraj s-a epuizat momentan, devenind peste 3 zile o raritate bibliografică. Mi-am amintit cu drag de acei ani în care s-au aruncat multe semințe sănătoase în mințile și sufletele moldovenilor, iar o parte din ele s-au dezvoltat și au intrat în rod. Nu mi-am propus să fac o trecere în revistă și nici nu e cazul să enumăr în rândurile ce urmează cărțile de mediu și de educație ecologică apărute de la 1985 încoace, deși ar fi mai mult decât necesar să avem un Catalog bibliografic cu toate lucrările de mediu, începând de la primele mențiuni antice despre pământul nostru, trecând la călătorii străini din evul mediu, apoi la naturalismul basarabeni din sec. XIX-XX, la ecologiștii din sec. XX-XXI și încheind cu marii creatori de valori spirituale naționale, adevărați misionari ai naturii românești ca Alecsandri, Eminescu, Sadoveanu, Hogaș, Coșbuc, Blaga, Arghezi, Stănescu, Vieru.

... Dacă e vorba de cărți, firește, ca să poți face față provocărilor și exigențelor unui timp ecologic care gonește cu vitezele nebune ale mileniului trei, ai nevoie de resurse umane de mare performanță și, desigur, de o editură sincronizată cu toate cerințele unei societăți moderne. Afirm acestea, având pe birou o comoară fără de preț a pământului nostru, o colecție de 8 volume fundamentale adunate sub genericul „Lumea vegetală și lumea animală a Moldovei”, cărți gândite și scrise de savanții moldoveni la cererea Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și a Academiei de Științe. Văzându-le cuprinsul și ținuta grafică excepțională, mi-a reînviat în memorie o întâlnire a ecologiștilor pe Dunăre cu d-na Sulfina Barbu, ministrul mediului din România, care s-a minunat de opera savanților și ecologiștilor basarabeni, scăpând o vorbă de o înaltă apreciere: „orice țară din Europa și-ar dori o asemenea colecție”.

Pentru cine vede volumele din colecție își dă seama că aprecierea reprodusă nu a fost una protocolară, ci la obiect fiindcă, vorba poetului, „tot ce mișcă-n țara asta” poate fi găsit și studiat între copertele celor 8 tomuri masive, în care sunt descrise într-un limbaj științific, dar accesibil publicului larg, întregul univers viu ce constituie biodiversi-

tatea Basarabiei. În „Argumentul” prefațatorilor, acad. Gheorghe Duca, președintele Academiei de Științe și dr. hab. Constantin Mihăilescu, ministrul ecologiei și resurselor naturale, de altfel animatorii și susținătorii colecției, se vorbește clar că biodiversitatea bogată a Moldovei, care numără la floră – 5500 de specii și la faună – 14800 de specii, se află în pericol, iar statul a fost nevoit să ia sub protecție 484 de specii pereclitate ale lumii vegetale și animale, altele 242 de specii pe cale de dispariție incluzându-le în Cartea Roșie. „Cunoașterea biodiversității,- menționează prefațatorii, - și propagarea cunoștințelor ecologice reprezintă componente primordiale ale educației ecologice a populației. Colecția urmărește scopul să prezinte starea ecologică actuală a speciilor de animale și plante cunoscute și să indice acțiunile de remediere, măsurile de prevenire a degradării mediului, de protejare și restabilire a ecosistemelor”. Mai clar nici că se poate.

Nu știu de ce și cum se întâmplă, dar finalizarea unei munci științifice și editoriale îndelungate, cu implicarea celor mai devotați și competenți specialiști, cu utilizarea bazelor de date adunate de-a lungul deceniilor a instituțiilor de profil, nu a devenit, deocamdată, un eveniment de primă mărime în viața ecologiștilor și a savanților, deși merita din plin, fiindcă volumele din colecție constituie un adevărat tezaur și monument înălțat vieții de pe pământul Moldovei. Iar ceea ce mi-a confirmat Gheorghe Prini, directorul întreprinderii editorial-poligrafice „Știința”, editorul principal al prestigioaselor volume, este că s-a tras un tiraj suplimentar pentru bibliotecile și școlile din Moldova. Vestea e atât de frumoasă încât mulți profesori de geografie, botanică, zoologie, științe ale naturii, ecologie o consideră de domeniul fantasticului. Credem că în anul 2008 colecția va intra în fiecare instituție de învățământ din Moldova (pentru informații suplimentare:

întreprinderea editorial-poligrafică „Știința”, str. Academiei, nr.3; MD-2028, Chșinău; tel:73-96-16; fax:73-96-27; e-mail: prini@stiinta.asm.md).

Înainte de a pune punct, îmi exprim speranța că vor apărea recenzii pertinente și utile pentru îmbunătățirea și completarea colecției că, firește, în orice operă mare totdeauna este loc pentru mai bine, că prezența în Consiliul național pentru editarea colecției respective, dar și a altor colecții preconizate să apară, a unor organizații neguvernamentale ca Mișcarea Ecologistă din Moldova ar putea aduce un suflu nou, mai ales în ceea ce privește mediatizarea, promovarea și asigurarea unui limbaj cât mai popular și accesibil publicului larg.

Înțelegând prea bine dificultățile și complexitatea editării unor colecții cu participarea a zeci de specialiști și instituții, cu organizarea echipelor de experți și coordonarea activității lor, mai ținând cont că fiecare autor necesită o atenție aparte și orice material prezentat urmează să fie adaptat la numitorul comun al cărții, mă bucur sincer pentru această izbândă științifică, ecologică și editorială și îi felicit, în numele Mișcării Ecologice din Moldova și a revistei NATURA, pe toți care au inițiat și participat la elaborarea și editarea prestigioasei colecții, fiindcă astfel s-a achitat o datorie mai veche față de bogatul și răbdătorul pământ al Moldovei.

Mihail Grecu. *Curcanul*. 1969. Ulei pe pânză